Kyrkogårds VANDRING.se

Bertil och Svea Thörner

Hemma i Västergötland fick Bertil ägna sig åt jordbruk och trädgårdsskötsel. Under en tid arbetade han också på Lidköpings Sockerfabrik. Efter utbildning på Ultuna Lantbruksskola arbetade han som rättare på en gård i Dalsland.

1930 köpte han, tillsammans med brodern Anders, gården Norra Averstad i Ölserud. De fick ekonomisk stöttning av sin farbror som var mejerist och osthandlare i Synnerby och Skara. För hushållet svarade till en början systern Edit som också följde med till Värmland. Gården var i ett eländigt skick. Husen var i förfall och jorden var dåligt brukad.
De startade upp med en kreatursbesättning som anlände på järnväg, lastades av i Säffle och vallades på landsvägen de sista två milen. Ladugårdskarlen och hans fru, som bodde i statarstugan, samt systern Edit hjälpte till med mjölkningen. Sedan skulle det med hjälp av separator och kärna beredas smör i gårdsmejeriet. Bertil stod själv på torget i Säffle och sålde smöret. Senare blev det möjligt att lämna mjölken till mejeri i Säffle.

"Averstad avkastar en ägare vartannat år" sades det. Bröderna lyckades dock bli kvar tack vare att de tillämpade ny kunskap beträffande gödsling , betning av utsäde, växtförädling med mera. De skaffade traktor och för den tiden moderna maskiner för bearbetning av jorden, för sådd och för skörd. I fråga om djuravel startade bröderna Averstads Tjurförening vilken hade stor betydelse.
När brodern Anders gifte sig och skaffade egen gård blev Bertil 1938 ensam ägare till Norra Averstad. Bertil gifte sig 1942 med Svea Palmstedt från Kållandsö i Västergötland. Tillsammans fick de fyra barn födda 1943, 1945, 1947 och 1951.

Bertil ägnade sig under alla år åt att förbättra gården på olika sätt. Det rörde sig om täckdikning av åkermark, plantering av ny skog, sprängning av diken samt bygge av vägar i skogen, reparationer och nybyggnation av ekonomibyggnader. Bland annat byggdes en stor lada. För att kunna torka gårdens spannmålsskörd byggde Bertil först en kalluftstork och sedan en med olja uppvärmd varmluftstork. Många hästpremieringar var förlagda till Averstad. Bertil, som var hästkarl, hade ett antal hästar i stallet. Med tiden kom traktor mer till användning men han behöll ändå hästarna för virkeskörning i skogen vintertid.

Hantverkare av olika slag anlitades och många ungdomar arbetade sporadiskt på gården. Till sin hjälp hade Bertil också lantarbetare Adel Jonasson och hans söner, som bodde i Vamdalen. Senare anställdes Kalle som var tredje generationen Jonasson. Bertil uppförde en ny arbetarbostad till familjen.
En tvättstuga byggde Bertil i Averstadviken för den egna familjens bruk men den kunde även hyras av ortsbor vid behov.

Förutom att ha kommunala uppdrag, i skolråd och nämnder, var Bertil engagerad i jordbrukets ekonomiska föreningsrörelser samt LRF. Bertil var helnykterist och medlem av MHF.
Han tillhörde baptistförsamlingen och senare pingstförsamlingen i Säffle. Den sistnämnda hade en utpost på Norra Averstad. I salen på andra våningen hölls möten med sång, musik och predikan. Dessa var mycket välbesökta. Bland annat kom många åldringar dit från ålderdomshemmet som i början av 1930-talet uppförts i allén till Averstad på mark som bröderna Thörner upplät till kommunen.

Bertil var särskilt intresserad av trädgårdsskötsel. Förutom prunkande blomrabatter, odlade han gurkor i drivbänk och tomater i växthus. Fruktträd av alla slag fanns och de skulle beskäras eller ympas med nya sorter. För trädgårdens bästa såg han även till att ha en bikupa eller två.

Historia var också ett stort intresse. Han läste mycket litteratur i ämnet och kunde sedan återge innehållet. Vid dikessprängning i skogen, kom han att berätta för Kalle i Vamdalen om Karl den XII:s fälttåg, allt under det han matade ner dynamitgubbar under en stubbe. Bertil tappade räkningen och Kalle höll god min. Det resulterade i en fruktansvärd smäll och en krater uppstod där det skulle bli ett dike.
Bertil skaffade tidigt bil. På söndagarna gjordes utflykter eller besök på något missionshus eller friluftsmöte. Någon gång under sommaren bar det iväg längre bort till släkt i Västergötland eller på tältsemester med intressanta turistmål som vittnade om Sveriges historia.

Att orientera sig i skog och mark hörde till Bertils vanor. Alla rösstenar måste hittas. I vissa fall var Averstads gränser oklara. Då kallades lantmätare in och kartan ritades om, vilket kostade stora pengar men för Bertil var det nödvändiga utgifter.
Bertil kände folk runt om på Näset. Han och Svea hade en stor umgängeskrets och gästfriheten var stor. Hantverkare, skogsstämplare, mjölkkontrollanter och chaufförer som hämtade spannmål – alla fägnades med mat och kaffe inne i köket på Averstad.
Bertil hade stark känsla för att hedra personer genom att bevista deras begravning. Då var klädseln frack och stormhatt. Vid många tillfällen fick han också högtidligt ställa upp och prestavera.

De första åren på gården fanns en besättning av nötkreatur, men ladugården var i dåligt skick och fick därför rivas.

Svea investerade sitt morsarv i en tomt på Orust. Då byggde Bertil ett fritidshus på tomten. Detta blev dock hans sista bygge. Han dog den 14 mars 1969. Svea levde ända fram till 2005 då hon dog 93 år gammal.

Nedtecknat av Sonja Rhodén, född Thörner

.